

dues, i la terminació deu ser extreta de la de *cerimònia* (*querimònia*, *testimònia*); o bé format simplement sobre *llepar*, o *llepolia*, amb aqueix *-ònia* i propagació de la nasalitat a la primera síl·laba; tanmateix també hi podria haver un mot afí a *RAMPOINA*. Altrament, cf. s. v. *LLEPAR*.

Llemuga, *llemugar*, V. *llaminer*; en *llemuc* i *llemugós* hi ha el mateix, si bé aquí la influència de *remugar* no es redueix a la terminació sinó també a la idea d'acció entretinguda que *remugar* enclou.

Llemutja, de *llemitge* per canvi de sufix, V. *llim*

LLENA, 'llosa', mot comú amb l'arag. *liena*, el gascò *lio* i el cast. cantàbric *len*, que suposa una base comuna *LENA* (o *LENE*), d'origen incert, probablement pre-romà. □ 1.ª *doc.*: com a NL *Lena*, 839; *liana/liena* ja es documenten vius a l'Alt Aragó el 1279 i 1462; el derivat llatinitzat *lenero*, a Catalunya, el 1032; l'altre derivat *llenasca*, 1867, Verdaguer, el mossàrab mall. *Llenaira* (-ària), S. XIII.

Avui és un mot ben poc conegut, que ha anat quedant fixat com a topònim, i deixant diversos derivats, un poc més recordats aquests.

En primer lloc *llenasca*. El cant VIII, *L'Enfonzament*, de l'*Atlàntida*, començava: «Mes ja, pels llamps i onades arreballsats, sortían / de Calpe 'ls esquerdisos, més fondos, a l'espay, / en deformes *llenasques* que l'ample mar rublián, / la llum hermosa a veure, que no vegeen may» (en l'ed. de 1878 ha canviat aquest vers així «en daus cayruts y pannes que sa buydor umplían», eliminant-hi així el nostre mot). El mot segueix viu en el Pallars, que és on suposo que el devia apendre Verdaguer; és possible que les dades del *D'Ag.* vinguin (almenys una) del poeta: «*llenasca*: llosa gran de pedra (prov. de Lleida)», «*llenasca*: penya (Vall de Boí)».

Els corresponals del *Diccionari de Dialectes* de l'Institut d'E. C., c. 1920-5, havien comunicat (cèdules que vaig copiar c. 1932): «*llenasca*: llosa doble que serveix per empedrar les eres de batre», Castellbò, «*llenasca*: tros de penya més o menys plana que apareix en els camps, camins o carrers del poble», Ager; a mi mateix m'havien descrit a Sort «aquelles *llenasques* que hi ha damunt de l'estany de Certascan» (1931); justament al fons de la vall que en baixa, o sigui a Tavascan, m'explicaren «*lanáska* vol dir 'una penya espadada'» (1934) i en els altres dos pobles de la Vall de Cardós em confirmaren «roca» (Estერი), «un espadat de roca» (Estaon). Ribagorçana avall, m'explicava a Castissent un vell pagès i savi amic, com a aclariment espontani: «del mas del Faro se'n deia abans *Mas de la Llana*, per aquella *lanáska* que hi ha» (1957), i crec que és perquè encenen el «faro», o gran foguera de St. Joan, al damunt d'aqueix tossal prominent, que al mas ha vingut a canviar-se-li el nom. Quant a la Vall de Boí, el mot avui s'hi ha antiquat bastant (crec haver-hi sentit *llenasca* alguna escassa vegada en la vintena de mesos que hi he passat, cf. *LLASTRA*, més vivaç), però les velles escriptures de terminals devien portar-lo.¹

Un altre derivat ben conegut és *llenat*: «(Conca de Tremp) teulada», *D'Ag.*; *linát* 'teulada' a la Vall de Barravés (Griera, *BDC* vi, 35); *llenat* 'teulada (de lloses)' Violant (ms. de *La Vida Pastoral a l'Alt Pallars*, 1938, p. 328), i Krüger recull *lenát* «Schieferdach» a Montanyana (*HPyr.* A, i, 113), les Paüls i Calbera (*VKR* VIII, 350); a Benasc «tejjado» *llinau* segons Ferraz, *llinao* Sz. Costa (1965); avall, fins a les portes de Benavarri: «lo mas és allà on se veu aquell *linát*» m'assenyalaven de lluny a Lluçàs, «sí, home, aquell *lenát*» aclarint-ho (1957); a la Vall de Boí, em mostraven lo *linát*, teulada de lloses clavades amb tates de fusta, perquè els ventegassos i les feixugues nevades d'hivern no les puguin arrencar (Taüll, 1969). D'aquí, doncs, resulta clar que el primitiu *llena*, amb què es forma aquesta derivació adjectiva-participial, ja estereotipada, no és forçosament una penya topogràfica sinó tota llosa gruixuda, i en particular, de llicorella.

En fi un col·lectiu *Llener*, i amb aquest trobem la documentació més antiga que podem atènyer, si bé en un doc. mig llatí mig català, i per consegüent en forma un poc llatinitzada: car en un dels preciosos documents d'Organyà aplegats per MiretS, llegim en la llista d'afrontacions d'una propietat o alou: «de prima parte in --- de tertia in via publica, et de quarta in ipso *lenero*», any 1032 (*BABL* VIII, 422). L'ús amb article ens mostra que llavors era encara un apel·latiu de l'acumulació de llenques o lloses de llicorella; avui ja ha anat quedant —petrificat— com a topònim o pre-topònim: «Los *lenés*», un dels vessants erigits de pedregam i grenys que formen la ribereta de Lluçàs (dreta de la Vall de Montassons, 1957); i, sense poder assegurar-ho tant, sembla que encara tenim derivacions d'això, Ribagorçana amunt, en la forma *Llané(r)* que recullo a Cirès, i *Llenassets*, partida damunt Aulàs (1957).

Altrament això continua, i més clar i més viu, ja en domini alt-aragonès: «Es *lenés* del Puerto»: «tod és roca i tasca ['aglevat']», *piedras* e *yermo*», em descrivien a Bielsa; allí mateix vaig sentir sovint *una lenera* en la conversa, com una classe de roca, i un guia m'avisava «será muy cansau subir: allí hay *lenéras*», mostrant-me grans acumulacions de clapissa (1965), mentre que a Boltaña em deien *linera* però referint-se a una espècie de codina (seguí de roca planera a flor del terra), 1965; en efecte «piedra plana» defineix *lenera* Arnal Caveró en el seu vocabulari d'Alquèzar.

Completant els derivats catalans. *Les Llenassas de Pac* és un racó voltat de rocam pendent en el fons del gran Congustro de l'Isàvena (un poc aigües amunt d'Ovarra, terme de Vallabriga), on un home d'aquest nom anava a sembrar tabac en un recés solei, segur que en aquell indret quasi inaccessible no li pendrien el cobejat contraban; i, en canvi, el diminutiu (amb dissimilació vocàlica) *Las Llanetas* en les rocoses barrancades sota Lliterà (Montsec de l'Estall). En les colossals muralles pètries del Turbó, ens mostraven a Cercuran les *Costeras de la Llenastra* (després digué *lanástra*), 1965; i Wilmes, a la Vall de Vio, recollí *ale-*